

Research Paper

Investigating the Attitude Towards the Principles of Professional Ethics and its Relationship with the Demographic Characteristics of Health Centers in Esfarayen in 2019

Hosein Rohani^{1*}, Ahmad Sadeghi², Sara Esmailzade², Aida Ahmadpour⁴

1. Professors of Health education and promotion, Health Education and promotion department, Gonabad University of Medical Sciences, Gonabad, Iran
2. Assistant professors of Health management, Esfarayen Faculty of Medical Sciences, Esfarayen, Iran
3. B.C student of Public health, Student Researches Committee, Esfarayen Faculty of Medical Sciences, Esfarayen, Iran
4. B.C student of Public health, Student Researches Committee, Gonabad University of Medical Sciences, Gonabad, Iran

Article Info.

Received: 15- Jan- 2022

Accepted: 04- Sep- 2022

Abstract

Background and Aims: Professional ethics is one of the most challenging issues in the field of work of health center staff and all personnel of this profession. The aim of this study was to determine the attitude towards the principles of professional ethics and its relationship with demographic characteristics of health center staff in Esfarayen.

Materials and Methods: In this cross-sectional descriptive-analytical study, the study population was all employees of health centers in Esfarayen. Participants were enrolled in the study by census method (117 people). The questionnaire was made by researcher. In order to determine the content validity, the questionnaire were given to 8 experts and faculty members of Esfarayen University of Medical Sciences (CVR=0/79, CVI=0/75). Reliability was assessed by Cronbach's alpha (coefficient was 0.79). Questionnaires were completed by self-reported method. The results were statistically analyzed using SPSS 21 software.

Result: The majority of participants in the study were women (77.8%), and the majority were married (95.7%). The mean age of study participants was 36.38 ± 8.51 years. Most of the participants in the study had a good attitude towards the principles of professional ethics (49%). Analytical results showed that there was only a significant relationship between the variable of participation in professional ethics workshops and attitudes toward this issue.

Conclusion: According to the results, the majority of employees of health centers had a good attitude towards the principles of professional ethics also by participating in professional ethics workshops; health workers can gain more attitude toward professional ethics.

Keywords: Bioethics, Health Personnel, Attitude of Health Personnel

* **Corresponding Author:** Hosein Rohani, Professors of Health education and promotion, Health Education and promotion department, Gonabad University of Medical Sciences, Gonabad, Iran. Tel: 05157225027384. **E-mail:** hoseinrohani3@gmail.com

How to Cite: Rohani H, Sadeghi A, Esmailzade S, Ahmadpour A., Investigating the Attitude Towards the Principles of Professional Ethics and its Relationship with the Demographic Characteristics of Health Centers in Esfarayen in 2019. *Journal of Student Research Committee Sabzevar University of Medical Sciences*, 2024;29(1):92-101.

مقاله پژوهشی

بررسی ارتباط اصول اخلاق حرفه‌ای با مشخصات جمعیت شناختی کارکنان پایگاه‌های سلامت شهرستان اسفراین در سال ۱۳۹۸

حسین روحانی^{۱*}، احمد صادقی^۲، سارا اسمعیل زاده^۳، آیدا احمدپور^۴

۱. استادیار آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، گروه آموزش و ارتقای سلامت، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، گناباد، ایران
۲. استادیار مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشکده علوم پزشکی اسفراین، اسفراین، ایران
۳. کارشناس بهداشت عمومی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده علوم پزشکی اسفراین، اسفراین، ایران
۴. دانشجوی کارشناسی بهداشت عمومی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، گناباد، ایران

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۲۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۱۳

چکیده

زمینه و هدف: اخلاق حرفه‌ای یکی از مقوله‌های چالش برانگیز در حیطه کاری کارکنان پایگاه‌های سلامت و تمامی کارکنان این حرفه است که هرروز در کار خود با موضوعات اخلاقی مواجه می‌شوند. این مطالعه باهدف تعیین نگرش نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای و ارتباط آن با مشخصات جمعیت شناختی در کارکنان پایگاه‌های سلامت در شهر اسفراین انجام شد.

مواد و روش‌ها: جامعه پژوهش در این مطالعه توصیفی-تحلیلی از نوع مقطعی، کلیه کارکنان پایگاه‌های سلامت شهر اسفراین بودند. شرکت‌کنندگان به روش سرشماری وارد مطالعه شدند (۱۱۷ نفر). ابزار بررسی پرسشنامه‌ای بر اساس مطالعات مرتبط با این زمینه بود؛ روایی محتوا (CVR=۰/۷۵ و پایایی ابزار (آلفای کرونباخ ۰/۷۹) مورد بررسی و پرسشنامه‌ها به روش خود اظهاری تکمیل شدند و در نهایت نتایج حاصل با استفاده از نرم افزار SPSS۲۱ مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

یافته‌ها: اکثر شرکت‌کنندگان در پژوهش را زنان تشکیل می‌دادند (۷۷/۸ درصد)، همچنین اکثریت متأهل (۹۵/۷ درصد) بودند. میانگین سنی شرکت‌کنندگان در پژوهش ۳۶/۳۸±۸/۵۱ سال بود. بیشتر شرکت‌کنندگان در پژوهش نگرش خوب نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای داشتند (۴۹ درصد). نتایج تحلیلی نشان داد تنها بین متغیر شرکت در کارگاه‌های اخلاق حرفه‌ای و نگرش نسبت به این موضوع ارتباط معناداری وجود داشته است.

نتیجه‌گیری: طبق نتایج به دست آمده اکثریت کارکنان پایگاه‌های سلامت نگرش خوب نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای داشتند همچنین با توجه به نتایج به دست آمده با شرکت در کارگاه‌های اخلاق حرفه‌ای می‌توان نگرش بسیار خوب را در کارکنان پایگاه‌های سلامت ایجاد کرد.

کلید واژگان: اخلاق زیستی، پرسنل سلامت، نگرش

نویسنده مسئول: حسین روحانی، استادیار آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، گروه آموزش و ارتقای سلامت، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، گناباد، ایران. شماره تماس: ۰۵۱۵۷۲۲۵۰۲۷۳۸۴ ایمیل: hoseinrohani3@gmail.com

استناد به مقاله: حسین روحانی، احمد صادقی، سارا اسمعیل زاده، آیدا احمدپور، بررسی ارتباط اصول اخلاق حرفه‌ای با مشخصات جمعیت شناختی کارکنان پایگاه‌های سلامت شهرستان اسفراین در سال ۱۳۹۸، مجله کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، بهار ۱۴۰۳، دوره ۲۹، شماره ۱، صفحات: ۹۲-۱۰۱.

مقدمه

علم اخلاق به مجموعه اصول معیاری (سنجشی) می‌پردازد که شایسته است رفتار بشری به مقتضای آن صورت بگیرد (1). موضوع اخلاق حرفه‌ای به عنوان عنصر اساسی در تمام حرفه‌های سلامتی و از جمله بهداشت مطرح است و نقش مهمی در رفتار اخلاقی مراقبین سلامت نسبت به مراجعان دارد (2). رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای جز ماهیت ذاتی حوزه بهداشت و درمان است، در حرفه‌های مربوط با بخش سلامت و درمان اخلاق ضرورت بیشتری دارد چراکه رفتار معنوی توأم با مسئولیت کارکنان با بیماران، نقش مؤثری در بهبود و بازگشت سلامتی آنان دارد، لذا حرفه‌های مشغول در بخش بهداشت و درمان بر پایه اخلاق استوار است (3). اخلاق حرفه‌ای یکی از مطرح‌ترین عناوین در پزشکی است که آموزش‌دهندگان یا اساتید نقشی بسزا در آموزش و سنجش آن ایفا می‌کنند (4). ارائه و تضمین کیفیت بالا یک الزام اخلاقی است که بر اساس اصول خیرخواهی و عدم سوءاستفاده الزامی است. با این حال، برای کیفیت بالای اخلاقی مراقبت، اصول اخلاقی احترام به استقلال و عدالت بیمار نیز باید در نظر گرفته شود (5). علیرغم ضرورت آگاهی و داشتن مهارت در زمینه اخلاق حرفه‌ای و تصمیم‌گیری‌های اخلاقی برای ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی کتاب‌های اخلاق حرفه‌ای سال‌ها است که در کتابخانه‌ها خاک می‌خورند و این مقوله موضوعی است که علیرغم اهمیت بسیار به دلایل گوناگون شناخته و ناشناخته مورد کم‌لطفی دانشجویان و نیز شاغلان این حرفه بوده است. در حالی که آنان بدون نگرش مثبت از مفاهیم اخلاقی قادر به مواجهه با چالش‌های روزافزون پیش رو در این زمینه نیستند و نخواهند توانست خود را با نیازهای حاصل از تغییرات دموگرافیک و فناورانه قرن ۲۱ تطابق دهند (6). رعایت حقوق

بیمار در عرصه خدمات سلامت، نقش مهمی را در بهبود و تنظیم رابطه پزشک و بیمار ایفا می‌کند و در مدیریت نظام سلامت از اهمیت بالایی برخوردار است، رعایت اخلاق حرفه‌ای نیز جزء ماهیت ذاتی حرفه پزشکی است و بررسی مؤلفه‌هایی که بر روی رعایت اخلاق حرفه‌ای تأثیر می‌گذارد بسیار با اهمیت است (7). کارکنان بهداشت و درمان به دلیل ارتباط نزدیک با زندگی و مرگ انسان‌ها، بیشتر از گروه‌های دیگر، با مسائل اخلاقی حاکم بر وضعیت استرس‌زا روبرو هستند، از این رو علاوه بر انجام وظایف شغلی و احساس مسئولیت در قبال آن، نکات اخلاقی و انسانی را در نظر داشته باشند (8). در پژوهش‌های مختلف سعی شده اصول اخلاق حرفه‌ای و عوامل مؤثر بر آن در نظام سلامت بررسی شوند. در شهر اهواز در سال ۱۳۹۸ پژوهشی با گروه هدف پرستاران در رابطه با بررسی عوامل تسهیل‌کننده و بازدارنده رعایت استانداردهای اخلاق حرفه‌ای در مراقبت‌های پرستاری انجام شد که نتایج نشان داد از دید آنان عوامل تسهیل‌کننده رعایت اخلاق در بعد مدیریتی، نیروی پرسنلی کافی متناسب با تعداد بیماران (۶/۶۴٪)، در بعد فردی، وجود ارتباط مناسب بین فردی بین همکاران و سایر تیم درمان (۳/۶۰٪) و در بعد بیماران، رفتار مناسب بیماران با کارکنان پرستاری (۱/۵۹٪) و مهم‌ترین عوامل بازدارنده رعایت اخلاق در بعد مدیریتی، عدم توجه به توانایی و مهارت پرسنل در حین تقسیم‌کار (۲/۷۱٪)، در بعد محیطی، شلوغ بودن و پرکار بودن بخش (۶/۶۹٪) و در بعد فردی و مراقبتی، کمبود وقت (۴/۶۶٪) عنوان گردید. با توجه به ضرورت اخلاق حرفه‌ای در عملکرد پرستاری، مدیران می‌توانند با بررسی‌های دوره‌ای در زمینه رعایت اخلاق حرفه‌ای از دیدگاه پرستاران و بیماران، وضع موجود اخلاق حرفه‌ای را بررسی کنند (9).

پژوهشی در اصفهان نیز با گروه هدف ماماها‌ی شاغل در بخش‌های زنان و زایشگاه‌ها درباره میزان رعایت کدهای اخلاق حرفه‌ای انجام گرفت؛ که نتایج نشان داد نمره رعایت کدهای اخلاقی با میزان اطلاع از کدهای اخلاقی حرفه مامایی ارتباط مستقیم داشت؛ بنابراین برافزایش دوره‌های آموزشی کدهای اخلاق حرفه‌ای به ماماها‌ی شاغل در بخش‌های زنان و زایشگاه‌ها تأکید شده است (10). بی‌شک اخلاق حرفه‌ای یکی از مقوله‌های چالش‌برانگیز در حیطه کاری کارکنان پایگاه‌های سلامت و بهورزها و تقریباً تمام پرسنل این حرفه از جمله کارشناسان بهداشت است که هرروز در کار خود با موضوعات اخلاقی مواجه می‌شوند؛ بنابراین نگرش اصول اخلاق حرفه‌ای کارکنان و مراقبان بهداشتی را در ارائه خدمت بهتر یاری کرده و تنش‌های حرفه‌ای را به حداقل رسانده و روابط شایسته با مددجویان، همکاران و سایر اعضای تیم بهداشتی را رقم‌زده و سبب رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای آگاهانه و مقررات اخلاقی و بایدها و نبایدها شده است. نگرش مثبت نسبت به اخلاق حرفه‌ای پاسخی برای چرایی آموزه‌های دانش اخلاق پزشکی و سلامت و بستر مناسبی برای نهادینه کردن این دانش ارزشمند در مجامع حوزه بهداشت و درمان و انتقال آن به نسل جدید است. با توجه به اهمیت موضوع موردبررسی، این مطالعه باهدف ارتباط اخلاق حرفه‌ای با مشخصات جمعیت شناختی در کارکنان پایگاه‌های سلامت در شهرستان اسفراین در سال ۹۸ انجام شد.

مواد و روش‌ها

این مطالعه توصیفی-تحلیلی از نوع مقطعی، بر روی کارکنان پایگاه‌های سلامت شهرستان اسفراین در سال ۱۳۹۸ انجام شد. در این مطالعه با توجه به تعداد محدود

شرکت‌کنندگان، تعداد ۱۱۷ نفر به روش سرشماری وارد مطالعه شده و نمونه مورد مطالعه را تشکیل دادند. معیار ورود به مطالعه رضایت از تکمیل پرسشنامه، رابطه استخدامی تمام‌وقت با دانشکده علوم پزشکی و مشغول کار بودن در پایگاه‌های سلامت بود. همچنین معیار خروج از مطالعه عدم تمایل به ادامه تکمیل پرسشنامه بود. ابزار جمع‌آوری داده، پرسشنامه‌ای با الگوبرداری از پرسشنامه پژوهشی، تحت عنوان "بررسی نگرش به اخلاق حرفه‌ای در اعضای هیئت‌علمی دانشکده دندانپزشکی همدان" بود (۱۱)؛ که در سؤالات تغییراتی حاصل شد و جهت تعیین روایی صوری، سؤالات به ۵ نفر از گروه هدف داده شد و نظرات آن‌ها گرفته شد. برای روایی محتوا، پرسشنامه در اختیار ۸ نفر از صاحب‌نظران و هیئت‌علمی در رشته‌های آموزش بهداشت، اپیدمیولوژی و پزشکی عمومی دانشکده علوم پزشکی اسفراین قرار گرفت و بر اساس نظرات آنان (۷۹/۰ = CVI / ۷۵CVR) اصلاحات انجام شد، میزان پایایی بعد از تکمیل ۱۳ پرسشنامه موردبررسی قرار گرفت و آلفای کرونباخ (0/79) = α به دست آمد که نشان‌دهنده پایایی و ثبات درونی پرسشنامه بود. این پرسشنامه از دو قسمت مشخصات دموگرافیک و ۱۷ سؤال اختصاصی مربوط به نگرش تشکیل شده بود. (سؤالاتی از قبیل: باید در مداخلاتی که انجام می‌شود، رضایت آگاهانه از مددجویان اخذ شود و باید در اقداماتی که برای مددجو انجام می‌شود، سود و منفعتش بیشتر از ضرر و زیانش باشد) سنجش نگرش با در نظر گرفتن بار عبارت و محاسبه جمع نمرات صورت گرفت، به‌طوری‌که سؤالات با پاسخ کاملاً موافق نمره ۴، موافق نمره ۳، بی‌نظر نمره ۲، مخالف نمره ۱ و کاملاً مخالف نمره صفر تعلق گرفت. در صورتی‌که نمره کسب‌شده بین ۸۰ تا ۱۰۰ باشد؛ به‌عنوان نگرش بسیار خوب، نمره بین ۶۰ تا ۷۹ نگرش خوب، نمره بین

۴۰ تا ۵۹ نگرش متوسط، نمره بین ۲۰ تا ۳۹ نگرش ضعیف و نمره بین ۰ تا ۱۹ نگرش خیلی ضعیف تلقی گردید. با دریافت نامه از معاونت پژوهشی جهت معرفی به معاونت بهداشتی، پس از تأیید و طی کردن مراحل مربوطه با حضور در پایگاه‌های سلامت و شرکت در جلسه آموزشی بهورزان در آموزشگاه بهورزی با کسب رضایت آگاهانه از افراد پرسشنامه در اختیار کارکنان قرار گرفت و به روش خود اظهاری تکمیل نمودند. مدت زمان تکمیل پرسشنامه ۲۰ دقیقه بود. برای نیل به اهداف مطالعه از آزمون‌های آماری فیشر، کروسکال والیس و شاخص‌های پراکندگی استفاده شد.

یافته‌ها

اکثر شرکت‌کنندگان در پژوهش را زنان تشکیل می‌دادند (۷۷/۸ درصد)، همچنین اکثریت متأهل (۹۵/۷ درصد)، دارای مدرک بهورزی (۵۸/۱ درصد) و با تحصیلات متوسطه (۴۶/۲) بودند. میانگین سنی شرکت‌کنندگان در پژوهش $36/38 \pm 8/51$ سال و میانگین سابقه کاری آن‌ها $14/9 \pm 10/95$ سال بود.

جدول ۱. توزیع فراوانی متغیرهای دموگرافیک

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۷۷/۸
	مرد	۲۲/۲
وضعیت تأهل	متأهل	۹۵/۷
	مجرد	۴/۳
رشته تحصیلی	بهداشت عمومی	۲۵/۶
	پرستاری	۶
	مامایی	۱۰/۳
	بهورزی	۵۸/۱
نوع استخدامی	قراردادی	۳۸/۵
	رسمی	۶۱/۵
درآمد	کافی است.	۵/۱
	تا حدودی کفایت می‌کند.	۴۹/۶
	کافی نیست.	۴۳

(۴۹/۶) درصد افراد معتقد بودند که درآمدشان برای زندگی تا حدودی کفایت می‌کند. (۶۱/۵) درصد افراد مورد مطالعه، استخدام رسمی بودند و (۵۸/۱) درصد شرکت‌کنندگان در هیچ دوره آموزشی یا کارگاه اخلاق حرفه‌ای شرکت نکرده بودند (جدول شماره ۱). بیشتر شرکت‌کنندگان در پژوهش نگرش خوب نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای داشتند (۴۹ درصد)، (۴۳) درصد افراد نگرش بسیار خوب، (۷) درصد نگرش متوسط و تنها (۱) درصد نگرش ضعیف نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای داشتند. بر اساس نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف، متغیرهای سن و سابقه کاری توزیع غیر نرمال داشتند. در بین متغیرهای مورد بررسی فقط متغیر شرکت در کارگاه اخلاق حرفه‌ای و ساعت حضور در کلاس با نگرش ارتباط معناداری داشت؛ به‌طوری‌که افرادی که به مدت ۳ تا ۴ ساعت در کارگاه شرکت کرده و حضوری فعال داشتند، نگرش بسیار خوبی نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای طبق نتایج به‌دست‌آمده داشته‌اند که در جدول شماره (۳) گزارش شده است.

سطح تحصیلات	متوسطه	۵۴	۴۶/۲
کاردانی		۲۵	۲۱/۴
کارشناسی		۳۸	۳۲/۵
شرکت در کارگاه اخلاق و مدت زمان آن	شرکت نکرده‌ام.	۶۸	۵۸/۱
در کارگاه ۲ ساعته حضور داشتم.		۱۸	۱۵/۴
در کارگاه ۴ ساعته حضور داشتم.		۳۱	۲۶/۵

جدول ۲. ارتباط متغیرهای کیفی مورد بررسی با نگرش افراد نسبت به اخلاق حرفه‌ای

متغیر	مقیاس	نگرش	آماره آزمون فیشر	P- Value
ضعیف و متوسط	خوب	بسیار خوب	۶/۲	۰/۰۷
جنسیت	مذکر	۴(۱۵/۴)	۱۲(۴۶٪/۲)	
مؤنث	۶(۶/۶)	۴۷(۵۱٪/۶)	۳۸(۴۱٪/۸)	
وضعیت تأهل	متأهل	۱۰(۸٪/۹)	۵۶(۵۰٪)	۳/۲۰
مجرد	۰	۱(۲۰٪)	۴(۸۰٪)	۰/۳۸
رشته‌ی تحصیلی	بهداشت عمومی	۳(۱۰٪/۳)	۱۴(۴۸٪/۳)	۱۰/۵۵
پرستاری	۰	۲(۲۸٪/۶)	۵(۷۱٪/۴)	۰/۷۵
مامایی	۰	۵(۴۱٪/۷)	۷(۵۸٪/۳)	
بهورزی	۷(۱۰٪/۳)	۳۶(۵۲٪/۹)	۲۵(۳۶٪/۸)	
درآمد	ناکافی	۳(۵٪/۶)	۲۴(۴۵٪/۳)	۴/۱۸
تا حدودی کافی	۷(۱۲٪)	۳۰(۵۱٪/۷)	۲۱(۳۶٪/۲)	۰/۶۸
کافی	۰	۳(۵۰٪/۳)	۳(۵۰٪/۳)	
سطح تحصیلات	متوسطه	۶(۱۱/۲)	۲۹(۵۳٪/۷)	۴/۵۳
کاردانی	۲(۸)	۱۲(۴۸)	۱۱(۴۴)	۰/۶۰
کارشناسی	۲(۵/۲)	۱۶(۴۲/۱)	۲۰(۵۲/۶)	
نوع استخدام	قراردادی (موقت)	۳(۶/۶)	۱۷(۳۷/۸)	۵/۴۵
رسمی (دائمی)	۷(۹/۷)	۴۰(۵۵/۶)	۲۵(۳۴/۷)	۰/۱۱
حضور در کارگاه- های اخلاق حرفه‌ای و مدت زمان آن	شرکت نکرده‌ام.	۸(۱۱/۸)	۳۴(۵۰)	۱۳/۱۸
۱ الی ۲ ساعت شرکت کرده‌ام.	۰	۱۲(۶۶/۷)	۶(۳۳/۳)	۰/۰۱۸

۳ الی ۴ ساعت یا بیشتر شرکت کرده‌ام.	۲ (۶/۵)	۱۱ (۳۵/۵)	۱۸ (۵۸/۱)
-------------------------------------	---------	-----------	-----------

جدول ۳. ارتباط متغیرهای کمی غیر پارامتریک با نوع نگرش افراد مورد بررسی نسبت به اخلاق حرفه‌ای

p-value	آماره آزمون کروسکال والیس	نوع نگرش				
		ضعیف	متوسط	خوب	بسیار خوب	متغیر
۰/۵۸	۶/۵۵	۸/۴۸±۴۴	۸/۷۴±۳۳/۷۵	۸/۲۴±۳۷/۶۳	۸/۶۳±۳۵/۰۸	سن (سال)
۰/۲۸	۳/۷۷	۷/۰۷±۲۰	۱۰/۰۴±۱۱/۸۸	۹/۸۸±۱۵/۳۳	۱۰/۴۱±۱۲/۸۲	سابقه کاری (سال)

بحث

مطالعه حاضر به منظور بررسی نگرش نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای و ارتباط آن با اصول جمعیت شناختی در کارکنان پایگاه‌های سلامت انجام شد و نتایج نشان داد، (۴۹ درصد) کارکنان پایگاه‌های سلامت نگرشی خوب نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای داشتند. در مطالعه‌ای که توسط کرم پوریان با عنوان بررسی نگرش به اخلاق حرفه‌ای در اعضا هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی همدان در سال ۹۱ انجام شد نیز میزان نگرش اعضای هیئت علمی در حد خوب بود (۱۱). همچنین در مطالعه اسکندری و همکاران با عنوان نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به کدهای اخلاق، التزام به اخلاق در مراقبت و عدم صداقت علمی در دانشکده علوم پزشکی آبادان سال ۱۳۹۵ یافته‌ها نشان داد که ۵۶ درصد دانشجویان نگرش مثبت نسبت به کدهای اخلاق پرستاری داشتند که از این نظر با مطالعه حاضر هم خوانی داشت (۱۲). در مطالعه یوسف زاده و همکاران به عنوان بررسی آگاهی و نگرش و عملکرد ماماها در رابطه با کدهای اخلاق حرفه‌ای در زایشگاه بیمارستان‌های آموزشی سال ۱۳۹۳ نتایج نشان داد که ۸۵/۳ درصد از ماماها نگرش خوب نسبت به کدهای

اخلاق حرفه‌ای داشتند که با مطالعه حاضر هم جهت بود (۱۳). احتمالاً تشابه نتایج نشانه نگرش مثبت افراد نسبت به اخلاق حرفه‌ای است؛ ولی ممکن است افراد از نظر عمل به اصول اخلاق حرفه‌ای دچار ضعف باشند که اهمیت نیاز به آموزش اخلاق حرفه‌ای بیش از پیش باید مهم تلقی شود و همچنین رعایت صداقت و راستی در تکمیل پرسشنامه‌ها در نتایج بسیار مهم است. مطالعه حاضر نشان داد کسانی که در کلاس آموزشی ۴ ساعته اخلاق حرفه‌ای شرکت کرده بودند (۴۱/۹ درصد). نگرش بسیار خوبی نسبت به بقیه افراد به اصول اخلاق حرفه‌ای داشتند؛ اما در مطالعه محمدی و همکاران با عنوان بررسی نگرش و عملکرد پرستاران شرکت‌کننده در دوره‌های آموزشی ضمن خدمت نسبت به کاربرد اخلاق حرفه‌ای در مراکز آموزشی-درمانی شهر زنجان که در سال ۹۷ انجام شد، ۵۳/۵ درصد در دوره‌ی آموزشی اخلاق حرفه‌ای شرکت کرده بودند؛ که بین افراد شرکت‌کننده در دوره آموزشی و افرادی که در دوره شرکت ننموده بودند، از نظر نگرش به اخلاق حرفه‌ای تفاوت معنی‌داری وجود نداشت؛ که از این نظر با مطالعه حاضر همخوانی نداشت (۱۴). احتمالاً این تفاوت به دلیل شرکت درصد بیشتری از گروه هدف در کارگاه اخلاق حرفه‌ای بود؛ برای

همخوانی ممکن است به دلیل انجام مطالعه حاضر در شهر کوچکی با عوامل فرهنگی و اجتماعی خاص خود باشد. بین متغیر نوع استخدامی و نگرش نیز در مطالعه حاضر ارتباطی یافت نشد؛ اما در مطالعه زبردست و همکاران بین نوع استخدام رسمی با سطح نگرش ارتباط معنی‌دار دیده شد (۱۶) به‌طوری‌که افراد با وضعیت استخدامی رسمی نگرش بهتری نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای داشتند؛ این یافته نشان می‌دهد که افراد بااهمیت شغلی بهتر احتمالاً در رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای عملکرد بهتری دارند.

نتیجه‌گیری

طبق نتایج به‌دست‌آمده اکثریت کارکنان پایگاه‌های سلامت (۴۹ درصد) نگرش خوبی نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای دارند و بین متغیر شرکت در کارگاه یا کلاس آموزشی مربوط به اخلاق حرفه‌ای و نگرش ارتباط معناداری وجود داشت؛ به‌طوری‌که نتایج نشان داد افرادی که در کارگاه آموزشی اخلاق حرفه‌ای حدود ۴ ساعت شرکت کرده‌اند (۵۸/۱ درصد) نگرش بسیار خوبی نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای داشتند؛ بنابراین به نظر می‌رسد برگزاری بیشتر کارگاه اخلاق حرفه‌ای برای کارکنان پایگاه‌های سلامت می‌تواند در راستای بهبود رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای و درنهایت ارتقا خدمات سلامت ارائه‌شده در سیستم بهداشتی مؤثر باشد.

پیشنهادهای

پیشنهاد می‌شود مسئولان مربوطه دوره‌های آموزشی مرتبط با اصول اخلاق حرفه‌ای برای کارکنان و ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی جهت ارتقا سطح نگرش برگزار کنند. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی مطالعه به‌صورت مقایسه‌ای بین بخش‌های مختلف مثل بخش بهداشت و درمان انجام شود. همچنین علاوه

اظهارنظر بهتر در این زمینه لازم است مطالعات بیشتری در این زمینه صورت گیرد. در مطالعه حاضر بین متغیر سن و سابقه کاری و نگرش نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای ارتباط معنی‌داری دیده نشد؛ که نتایج مطالعه حاضر با مطالعه کرم پوریان (۱۱) همخوانی داشت. تشابه نتایج می‌تواند به دلیل سابقه کاری تقریباً مشابه اکثریت شرکت‌کنندگان در پژوهش در محدوده سنی نزدیک به هم باشد؛ اما با نتایج مطالعه خاندان و همکاران با عنوان ارتباط بین آگاهی و نگرش پرستاران در رابطه با کدهای اخلاق پرستاری و تعیین عوامل مؤثر متفاوت بود که به نظر می‌رسد این تفاوت به دلیل مطالعه افراد با سابقه کاری بیشتر است (۱۵). در مطالعه حاضر بین متغیر جنسیت و نگرش نسبت به اصول اخلاق حرفه‌ای ارتباط معناداری دیده نشد که با نتایج مطالعه خاندان (۱۵) مشابه بود، به نظر دلیل شباهت این بود که در دو پژوهش اکثر شرکت‌کنندگان را زنان تشکیل می‌دادند و لازم است مطالعات بیشتری در این زمینه با تعداد گروه‌های برابر زن و مرد صورت گیرد. در مطالعه حاضر بین نگرش و وضعیت تأهل ارتباط معناداری دیده نشد؛ اما در مطالعه خاندان و همکاران (۱۵) بین این دو متغیر ارتباط معناداری دیده شد؛ این تفاوت احتمالاً به دلیل متأهل بودن اکثر شرکت‌کنندگان می‌باشد و بهتر است مطالعات جدیدتر با حضور افراد مجرد بیشتر جهت نتیجه‌گیری دقیق‌تر انجام شود. بین متغیر سطح تحصیلات و نگرش نیز در مطالعه حاضر ارتباط معناداری دیده نشد که از این نظر نیز با مطالعه زبردست و همکاران با عنوان ارزیابی آگاهی، نگرش و عملکرد پرستاران نسبت به اصول اخلاق اسلامی در مراقبت‌های پرستاری در دانشگاه علوم پزشکی تهران تفاوت داشت و داشتن سطح تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر، با آگاهی، نگرش و عملکرد مرتبط بود (۱۶) این عدم

بر متغیر شرکت در کارگاه اخلاق حرفه‌ای، متغیر محتوای آموزشی این کارگاه نیز از شرکت‌کنندگان سؤال شود.

تشکر و قدردانی

در پایان از معاونت پژوهشی دانشکده علوم پزشکی اسفراین، کمیته تحقیقات دانشجویی، آموزشگاه بهورزی و کلیه بهورزان و

مراقبین سلامت که ما را در انجام این طرح یاری نمودند کمال تشکر و قدردانی را داریم. این پژوهش با کد طرح ۰۴/۵۷/ت ۹۷ و کد اخلاق IR.ESFARAYENUMS.REC.1398.001 در دانشکده علوم پزشکی اسفراین به تصویب رسیده است.

References

- [1]. Ebne Ali Z, Kalhor Z, Maleki M. The Relationship between Ethics and Mysticism. JOURNAL OF ISLAMIC DENOMINATIONS. 2018;5(9):57-68.
- [2]. Kalvandi N, Gholami A, Soltanian A, Khalili A. The Survey of Professional Ethics Observance from Nurses' Perspective and Its Related Factors in Hamadan Medical Education Centers. Journal of Health and Care. 2020;22(1):75-83.
- [3]. Haghgoo M, Daneshfard K, Tabibi SJ. Dimensions and Requirements of Professionalism in Health Sector: A Comparative Study. Payavard Salamat. 2018;11(5):549-59.
- [4]. Roomi A, Jamshidi F, Moradi A. Self-Assessment of Professional Ethics Among General Surgery and Orthopedic Residents in Educational Hospitals of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. Journal of Medical Ethics and History. 2020; 13 (1):470-483.
- [5]. Marckmann G, Schildmann J. [Quality and ethics in healthcare]. Bundesgesundheitsblatt Gesundheitsforschung Gesundheitsschutz. 2022;65(3):335-41.
- [6]. Jolaei S. A review on teaching of professional ethics in medical sciences. Medical Ethics Journal. 2007;1(1):91-110.
- [7]. Mosalanejad L, Abdollahifar S. An investigation of the empathy with patients and association with communicational skills and compliance of professional ethics in medical students of Jahrom University of Medical Sciences: a pilot study from the south of IRAN. Future of Medical Education Journal. 2020; 10(1): 28-31.
- [8]. Beheshti Far M. The need to train professional ethics in accidents and disasters in the Iranian health care system. Twelfth New Health Sciences Conference.1398.
- [9]. Jafarinahlashkanani F, Eydivandi Z, Shafiei M, Maraghi E, Kalboland MM. Evaluation of the Facilitating and Inhibitory Factors of Professional Ethics Standards' Observance in Nursing Care from the Perspective of Nurses. Journal of Medical Ethics and History of Medicine. 2020;13(1):155-67.
- [10]. Shaali M, Shahriari M, Abdi Shahshahani M. Evaluation of the observance of midwifery codes by midwives working in gynecology and maternity wards and some related factors in hospitals affiliated to Isfahan University of Medical Sciences in 2016. Iranian Journal of Obstetrics, Midwifery and Infertility. 2018; 21 (3): 54-63.
- [11]. Karampourian A, Imani B, Torkzaban P. The Attitude of Faculty Members Towards Professional Ethics at Hamadan University School of Dentistry. J Res Dent Sci. 2013; 10 (1):43-51.
- [12]. Eskandari sabzi H, Heidari M, Nezarat S, Mousavi M, Harizavi M A, zahedi A. Attitude of nursing students to ethics codes, commitment to ethics of care and academic dishonesty in Abadan School of Medical Sciences during 2016. ijme. 2016; 9 (3):55-64.
- [13]. Yousefzadeh P, Kurdi M, Mazlum S. Tara F. Survey of knowledge, attitude and practice of midwives in relation to professional ethics charters in the maternity ward of Mashhad teaching hospitals in 2014. Iranian Journal of Obstetrics, Midwifery and Infertility. 2015; 18 (173): 23-31.
- [14]. Mohammadi Pouya F, Mohammadi Pouya S. Investigating the attitude and practice of nurses participating in in-service training courses towards the application of professional ethics in educational and medical centers in Zanjan. Development of education in medical sciences. 1397; 11 (31): 71-80.
- [15]. Khandan M, Abbaszadeh A, Bahrampoor A. The relationship between nurses' awareness and attitude about ethics codes and determining the effective factors. MEDICAL SCIENCES JOURNAL. 2015;25(4):299-304.
- [16]. Zebardast J, Eisazadeh N, Vaskoei Eshkevari KH, Ghafari A, Mirbazegh F. Nurses' knowledge, attitude and performance towards the principles of Islamic ethics in nursing care in Tehran university of medical sciences. Payavard-salamat. 2018;11(5):501-508.